



Asociația „Promo-LEX” în parteneriat cu Asociația „Moștenitorii” a monitorizat desfășurarea referendumului constituțional în 40 de secții de votare aflate peste hotarele Republicii Moldova*.

Conform rezultatelor preliminare, în 34 din cele 40 de secții de votare monitorizate, au votat 11,517 alegători. Din numărul total de buletine valabil exprimate, 98% au ales opțiunea „Pentru”, 1.9% au ales opțiunea „Contra”, în timp ce mai puțin de 0.1% buletine au fost declarate nevalabile.

În marea majoritate a cazurilor, autoritățile electorale au demonstrat un comportament cooperant și proactiv, necreând piedici în desfășurarea scrutinului sau în monitorizarea acestuia de către observatori. Chiar dacă membrii birourilor electorale nu erau întotdeauna foarte bine informați despre îndatorările lor privind organizarea procesului de votare, aceștia nu ezitau să consulte opinia observatorilor, prevederile Codului Electoral și a altor decizii CEC.

Totuși, necunoașterea procedurilor de votare a dus la cazuri de votare în baza altor acte decât pașaport sau livret de marinar. Astfel, în localitatea Padova din Italia, 2 cetățeni au votat în baza buletinului de identitate. La una din secțiile de votare din Milano, Italia, pe durata zilei scrutinului în interiorul secției de votare se aflau persoane neautorizate iar membrii biroului electoral argumentau prezența acestora prin faptul că persoanele date erau „gazde care nu încurcă”. În aceeași secție de votare au fost observate câteva cazuri de prezență concomitentă a 2 persoane cu drept de vot în cabina de vot. În schimb, în secția de votare din Lisabona, Portugalia, administrația electorală nu permitea cetățenilor să intre în cabina de vot însoțiți de copiii minori ai acestora.

Observatorii au constatat un nivel nesatisfăcător de campanie de informare și educare a alegătorilor peste hotarele țării. În peste 20 de localități circa 300 de alegători nu au putut vota din motiv că nu aveau la sine actele de identitate necesare pentru a vota (pașaport sau livret de marinar). Mai mult ca atât, mulți dintre cetățeni își exprimau indignarea cu privire la campania foarte slabă, iar uneori chiar și inexistentă, de informare despre scrutin. Aceste situații au fost constatate în o mare parte din secțiile de votare din Italia, în Cehia, Franța (Paris), Grecia (Atena, Iraklion). În Portugalia (Faro) și în Italia (Padova) au fost observate postere de educație electorală pe care era demonstrată procedura de vot în baza buletinului de identitate.

Mai multe secții de votare de peste hotare au fost deschise cu întârziere de la 10 minute și pînă la 1 oră 20 minute, cu încălcarea procedurilor. Aceasta s-a întâmplat în Germania (Hamburg, Munchen), Italia (Mestre – 2 secții, Milano – 2 secții), Portugalia (Portimao), Spania (Madrid), Ucraina (Odesa). În majoritatea secțiilor de votare monitorizate, la momentul deschiderii, erau absenți unii membri ai birourilor electorale. Această situație a fost înregistrată în toate secțiile de votare din Franța și Grecia, în Cehia, Ucraina, câte trei secții de votare din Italia și Rusia, și în localitatea Toulouse din Franța.

Prezența forțelor de ordine locale în preajma secțiilor de votare la o distanță mai mică de 100 m în Germania (Berlin), Grecia (Atena), Italia (Mestre și Torino), Portugalia (Lisabona), Rusia (Moscova), nu a generat evenimente de intimidare vădită – prin solicitarea actelor de identitate sau alte forme. În același timp, nu este exclus că unii cetățeni aflați ilegal peste hotarele țării s-au temut de a se prezenta la urnele de vot – lucru confirmat de mărturiile ale unor alegători din localități unde organele de forță nu erau prezente în preajma secțiilor de votare. În multe cazuri autoritățile electorale au fost cele care au solicitat

prezența forțelor de ordine, fiind invocată necesitatea asigurării ordinii și securității alegătorilor, iar în cazul secției de votare de la Madrid pericolul unor eventuale acte de terorism.

Peste 98% din cetățenii care au votat, adică 11,323, au fost înscriși în listele electorale suplimentare. În anumite cazuri, secțiile de votare nici nu au liste de bază. Această situație a fost constatată în Grecia (Iraklion), Italia (Mestre și Bologna), Spania (Santander). Concomitent, în secția de votare din Hamburg (Germania) mai mulți alegători care s-au înregistrat prin intermediul site-ului CEC nu s-au regăsit în listele de bază. Tot în Hamburg, lista de bază a fost obținută de membrii biroului în jurul orei 8 în dimineața scrutinului prin intermediul poștei electronice.

În Rusia, seturile cu buletine de vot destinate pentru secția de votare Domodedovo au fost trimise la secția din Mojaisk și vice-versa. O altă confuzie s-a produs cu inventarul electoral destinat secțiilor de votare din București și Lisabona.

În Italia, nici una din secțiile de votare nu a primit urne de vot, biroul electoral a două din acestea utilizând cutii de carton pe rol de urne de vot.

Cazuri de agitație electorală în incinta sau în vecinătatea secției de votare în ziua alegerilor au fost sporadice, neconstituind o tendință. Un cetățean făcea agitație electorală în favoarea unui participant electoral în fața secției de votare din Mestre, Italia în timp ce în vecinătatea aceleiași secții de votare au fost văzute multe ziare de partid ale unui alt participant la referendum.

Alarmante în schimb sunt cazurile de intimidare a alegătorilor înainte de ziua scrutinului relatate în mai multe localități – Italia (Mestre, Milano și Padova), Rusia (Mojaisk și Moscova). Chiar dacă fără dovezi directe, repetarea aceluiași istorii de intimidări în diferite localități constituie o îngrijorare.

* Un număr de 79 de observatori naționali a monitorizat desfășurarea referendumului în secțiile de votare din Belgia (Bruxel), Cehia (Praga), Grecia (Atena, Iraklion, Salonik), Franța (Paris, Toulouse), Germania (Berlin, Munchen, Hamburg), Spania (Madrid, Santander), Portugalia (Lisabona, Faro, Portimao), România (București – 2, Galați, Timișoara, Cluj, Iași), Federația Rusă (Moscova, Domdedovo, Mojaisk, St. Peterburg), Ucraina (Odesa), Italia (Roma – 2, Mestre -2, Milano -2, Padova -2, Bologna -2, Parma, Torino, Verona, Napoli).

Acest proiect este susținut de "Programul privind Susținerea Democrației în Moldova", o inițiativă comună a Uniunii Europene și a Consiliului Europei.

Proiectul este implementat cu suportul "Programului pentru Susținerea Democrației în Moldova", inițiativă comună al Uniunii Europene și Consiliului Europei.

Raport preliminar nr.1 privind votarea peste hotare / Referendum republican constituțional



Asociația „Promo-LEX” în parteneriat cu Asociația „Moștenitorii” monitorizează desfășurarea referendumului constituțional în 40 de secții de votare aflate peste hotarele Republicii Moldova*.

Un număr de nereguli au marcat activitatea secțiilor de votare de peste hotare monitorizate în cadrul acestui efort:

Mai multe secții de votare de peste hotare au fost deschise cu întârziere și cu încălcarea procedurilor. În localitatea Mestre din Italia, secția de votare (SV) nr. 323 a fost deschisă cu o oră și un sfert întârziere, în timp ce biroul electoral al acestei secții de votare s-a întrunit în ședință pentru prima dată abia în dimineața scrutinului. Cu întârziere a început votarea și în Milano (SV nr. 356), Madrid (SV nr. 339), Santander (SV nr. 370), Odesa (SV nr.350)).

În majoritatea secțiilor de votare monitorizate, la momentul deschiderii, erau absenți unii membri ai birourilor electorale. Această situație a fost înregistrată în secțiile de votare din Grecia, mai multe secții de votare din Italia și Rusia, și în localitățile Toulouse și Odesa.

O îngrijorare deosebită a trezit prezența forțelor de ordine locale în apropierea imediată a secțiilor de votare de peste hotare. Astfel, la ora deschiderii secției de votare nr.338 din Moscova, 15 milițieni în uniformă se aflau lângă sediul secției de votare (la ora difuzării acestui raport, milițienii au părăsit aria din preajma secției de votare, revenind periodic câte unul sau doi). Similar, în preajma secției de votare din incinta Ambasadei Republicii Moldova în Atena (Grecia) se aflau 6 polițiști. În Madrid (Spania), o patrulă de poliție staționează lângă secția de votare. Secția de votare din Torino a fost deschisă în preajma unei secții de

poliție din localitate. În majoritatea cazurilor prezența forțelor de ordine a fost solicitată de către reprezentanții birourilor electorale, fiind invocată necesitatea asigurării ordinii și securității alegătorilor, iar în cazul secției de votare de la Madrid pericolul unor eventuale acte de terorism.

În anumite cazuri, membri ai birourilor electorale au demonstrat cunoaștere incompletă a procedurilor de votare. În Padova (Italia) au fost înregistrate două cazuri de votare în baza buletinului de identitate. Majoritatea alegătorilor sunt incluși pe liste suplimentare, listele de bază fiind imperfecte. În anumite cazuri, secțiile de votare nici nu au liste de bază. Această situație a fost constatată în Iraklion, Grecia și în ambele secții de votare din Mestre, Italia.

În Rusia, seturile cu buletine de vot destinate pentru secția de votare Domodedovo au fost trimise la secția din Mojaisk și vice-versa. O altă confuzie s-a produs cu inventarul electoral destinat secțiilor de votare din București și Lisabona.

În Italia, majoritatea secțiilor de votare nu au primit urne de vot, biroul electoral al uneia din acestea utilizând cutii de carton pe rol de urne de vot. Aceiași problemă în Grecia a fost soluționată prin conlucrarea cu autoritățile publice elene care au oferit pe perioada scrutinului cabine de vot și urne de vot transparente.

* Un număr de 80 de observatori naționali monitorizează desfășurarea referendumului în secțiile de votare din Belgia (Bruxel), Cehia (Praga), Grecia (Atena, Iraklion, Salonik), Franța (Paris, Toulouse), Germania (Berlin, Munchen, Hamburg), Spania (Madrid, Santander), Portugalia (Lisabona, Faro, Portimao), România (București – 2, Galați, Timișoara, Cluj, Iași), Federația Rusă (Moscova, Domdedovo, Mojaisk, St. Peterburg), Ucraina (Odesa), Italia (Roma – 2, Mestre -2, Milano -2, Padova -2, Bologna -2, Parma, Torino, Verona, Napoli).

Proiect implementat cu suportul “Programului pentru Susținerea Democrației în Moldova”, inițiativă comună al Uniunii Europene și Consiliului Europei.

Asociația Promo-LEX a lansat cel de-al doilea Raport de monitorizare a campaniei electorale pentru referendumul constituțional republican din 5 septembrie 2010



Azi 3 Septembrie 2010, în cadrul unei conferințe de presă, Asociația Promo-LEX a lansat [al doilea raport de monitorizare a campaniei electorale pentru referendumul constituțional republican din 5 septembrie 2010](#). Perioada de monitorizare: 14 august – 2 septembrie 2010

Efortul de monitorizare Promo-LEX a constatat în perioada de monitorizare 14 august – 2 septembrie prestație în mare parte echidistantă din partea administrației electorale și publice, dar și unele nereguli atât în procesul de organizare a scrutinului cât și din partea participanților electorali.

În perioada monitorizată efortul Promo-LEX nu a constatat tratare discriminatorie a participanților electorali de către administrația publică. Printre tendințele pozitive se numără și faptul că misiunile diplomatice ale Republicii Moldova au publicat pe paginile web ale sale informație despre Referendum și procesul de votare.

Totuși, efortul Promo-LEX a constatat o serie de nereguli în pregătirea scrutinului. Aproape jumătate din listele electorale au fost întocmite și prezentate CEC de către administrația publică locală cu o întârziere considerabilă. CEC, la rândul său, nu a plasat listele pe pagina sa web, precum se planificase anterior, iar birourile electorale au afișat cu întârziere listele electorale pentru verificare de către alegători.

Birourile secțiilor de votare au fost constituite cu întârziere în multe localități din țară. În cazul a două localități secțiile nu au fost constituite până în momentul publicării raportului.

O serie de partide și organizații social-politice înregistrate oficial de CEC în calitate de participanți la referendum au prezentat administrației electorale rapoarte financiare incomplete și cu întârziere.

Aproape jumătate din participanți au eșuat să prezinte CEC rapoartele financiare cerute. La rândul său CEC a întreprins puține măsuri de verificare a datelor prezentate de către participanți în rapoartele financiare.

Promo-LEX a constatat câteva cazuri separate dar îngrijorătoare de influență abuzivă asupra alegătorilor. Observatorii au semnalat exercitare de influență asupra alegătorilor din partea reprezentanților unor instituții publice, inclusiv universități. Efortul a constatat câteva cazuri când participanții au oferit donații materiale alegătorilor sau instituțiilor, în context electoral.

Efortul de monitorizare Promo-LEX se bazează pe observare directă efectuată de către o rețea de 42 de observatori pe termen lung situați în toate raioanele țării. Constatările și recomandările efortului sunt formulate cu bună credință și urmăresc scopul îmbunătățirii procesului electoral. Efortul Promo-LEX conștientizează că un astfel de scrutin se desfășoară pentru prima dată în Republica Moldova și își propune să contribuie constructiv la stabilirea și îmbunătățirea practicilor democratice în Moldova.

Promo-LEX va monitoriza desfășurarea scrutinului în ziua de 5 septembrie prin amplasarea a 300 de observatori pe termen scurt în secțiile de votare dintr-un eșantion reprezentativ la nivel național. Efortul Promo-LEX va publica rapoarte intermediare în ziua scrutinului și un raport de totalizare a constatărilor din 5 septembrie imediat după scrutin. Metodologia de observare nu permite efortului Promo-LEX să evalueze independent rata de participare la scrutin.

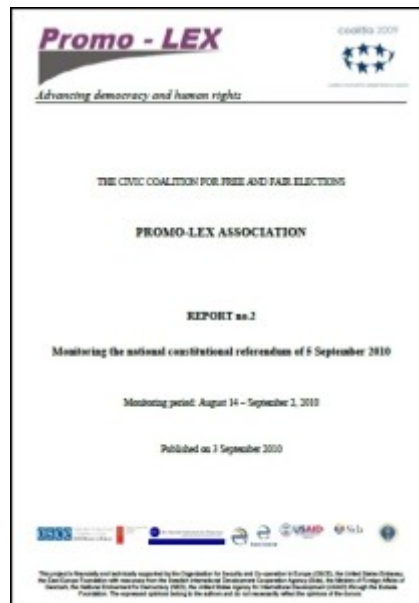
Efortul Promo-LEX va desfășura o Numărătoare Rapidă a rezultatelor votării (Quick Count) și va anunța rezultatele acesteia îndată ce vor fi disponibile.

Acest proiect este susținut financiar și tehnic de Organizația pentru Securitate și Cooperare din Europa (OSCE), Ambasada Statelor Unite ale Americii, Fundația Est-Europeană din resursele acordate de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida/Asdi), Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei, Fondului Național pentru Democrație (NED), Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin intermediul Fundației Eurasia. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Varianta integrală a raportului în limba română, este disponibilă [aici](#).

Nota: pentru informații suplimentare contactați Departamentul

RAPORT nr.2 Monitorizarea referendumului republican constituțional din 5 septembrie 2010



Promo - LEX monitorizează desfășurarea referendumului

peste hotare

Chișinău, 02-09-2010 – Asociația Promo-LEX va trimite observatori în secțiile de votare de peste hotare pentru a monitoriza desfășurarea referendumului republican constituțional din 5 septembrie.

Un număr de 40 de observatori se vor deplasa în 11 țări europene în care s-a înregistrat cel mai sporit număr de alegători în scrutinele anterioare și în care a fost deschis un număr mai mare de secții suplimentare de votare. Efortul Promo-LEX de monitorizare peste hotare va acoperi integral sau parțial Belgia, Cehia, Franța, Germania, Grecia, Italia, Portugalia, România, Rusia, Spania și Ucraina.

Acest proiect este susținut de "Programul privind Susținerea Democrației în Moldova", o inițiativă comună a Uniunii Europene și a Consiliului Europei.

Președintele Promo-LEX, Ion Manole spune că în monitorizarea peste hotare sunt antrenați observatori cu experiență în misiuni naționale și internaționale. Observatorii se vor afla în secțiile de votare, la care au fost delegați, pe parcursul întregii zile a scrutinului, de la deschiderea secțiilor până la încheierea procedurii de numărare a voturilor.

"Este pentru prima dată când autoritățile moldovene au deschis secții de votare peste hotare în afara misiunilor diplomatice. Credem că este important să urmărim cum va funcționa acest mecanism. Obiectivul nostru este să contribuim la consolidarea practicilor democratice ale procesului electoral în Moldova", a declarat Manole.

Promo-LEX își va desfășura misiunea de monitorizare peste hotare în parteneriat cu Asociația "Moștenitorii" din Bălți, care va suplimenta operațiunea cu încă 40 de observatori.

Este pentru prima dată când organizații neguvernamentale din

Republica Moldova vor efectua monitorizarea unui scrutin în afara țării cu o așa amploare.

În ziua referendumului Promo-LEX va difuza informații cu privire la desfășurarea scrutinului în secțiile de votare monitorizate. Un rezumat al constatărilor înregistrate de observatorii de peste hotare va fi prezentat luni, 6 septembrie. Un raport integrat va fi făcut public ulterior.

Monitorizarea referendumului republican constituțional este un proiect realizat de Asociația Promo-LEX în cadrul Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte.

Persoana de contact: Olga Gordila, Coordonator de Proiect, Asociația Promo-LEX, Tel: 449626, 450024.

Asociația Promo-LEX a lansat primul Raport de monitorizare a campaniei electorale pentru referendumul constituțional republican din 5 septembrie 2010



Azi 18 August 2010, în cadrul unei conferințe de presă, Asociația Promo-LEX a lansat [primul raport de monitorizare a campaniei electorale pentru referendumul constituțional republican din 5 septembrie 2010.](#) Perioada de monitorizare: 7 iulie 2010 – 13 august 2010

Monitorizarea referendumului republican constituțional, care se va desfășura la 5 septembrie, este un proiect realizat de Asociația Promo-LEX în cadrul Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte. „Coaliția 2009” este o uniune benevolă de organizații non-guvernamentale, care implementează proiecte întru îmbunătățirea procesului electoral și sporirea încrederii cetățenilor în proces. Programele de monitorizare a alegerilor în cadrul „Coaliției 2009” sunt implementate atât de Promo-LEX, cât și de alte organizații care fac parte din aceasta.

Efortul de monitorizare Promo-LEX va include 42 observatori pe termen lung, care vor monitoriza procesul electoral în toate circumscripțiile electorale din Republica Moldova în perioada 13 august 2010 – 10 septembrie 2010. Observatorii pe termen lung vor fi asistați de circa 300 observatori pe termen scurt (15% din totalul secțiilor de votare, repartizați în teritoriu în baza unui eșantion reprezentativ) care vor monitoriza procesul electoral în ziua scrutinului.

Sumar Executiv

Lipsa de dialog dintre partidele de guvernământ și opoziția din legislativul format după 29 iulie 2009, în special pe marginea alegerii șefului statului, a condus la o criză constituțională. Partidele din cadrul AIE au convenit să concentreze reforma constituțională pe revizuirea art. 78 al Constituției, în vederea introducerii votării directe de către cetățeni a Președintelui R. Moldova.

La 5 septembrie 2010, pentru prima dată în Republica Moldova, se va desfășura un referendum constituțional, în cadrul căruia alegătorii urmează să se expună asupra proiectului de lege pentru modificarea articolului 78 din Constituție, care propune alegerea directă a șefului statului. Alegătorii urmează să răspundă la întrebarea "Sînteți pentru modificarea Constituției care să permită alegerea Președintelui Republicii Moldova de către întreg poporul?", cu una din cele două opțiuni: "Pentru" și "Contra".

Rapoartele de monitorizare a alegerilor parlamentare din 2005, 2007, 2009 elaborate de Coaliția Civică pentru Alegeri Libere și Corecte, au servit drept sursă de inspirație pentru operarea unor modificări la Codul Electoral.

Comisia Electorală Centrală a adoptat un șir de regulamente și instrucțiuni menite să reglementeze calitatea și transparența procesului electoral. Cu toate acestea, în unele din aceste acte normative au fost introduse stipulări care vin în contradicție cu prevederile Codului Electoral, sau lăsa câmp pentru interpretare.

La referendumul republican constituțional vor fi deschise secții de votare speciale în afara sediilor diplomatice ale Republicii Moldova din alte state.

La referendumul din 5 septembrie 2010 în 45 secții de votare va fi testat registrul electronic al alegătorilor.

La referendumul din 5 septembrie 2010, au fost înregistrați în calitate de participanți 25 partide politice și organizații social-politice. Contrar regulamentelor proprii, CEC a înregistrat în calitate de participant la referendum participanți care nu și-au specificat opțiunea electorală. Prin hotărîrea CEC, alegătorii au fost privați de dreptul de a se înscrie în calitate de participant la referendum și respectiv de a face agitație electorală.

Contrar prevederilor legale, administrația publică locală din unele raioane și regiuni ale țării s-a antrenat într-un proces

de sensibilizare a alegătorilor cu îndemnul de a nu participa la referendumul constituțional.

Programul calendaristic aprobat de CEC, fiind coroborat cu prevederile Codului Electoral, are diverse neajunsuri și lacune. S-au constatat cazuri de încălcare a termenelor limită pentru unele operațiuni electorale.

Desfășurarea referendumului republican constituțional la momentul de față prezintă un interes mai puțin pronunțat din partea observatorilor naționali și internaționali.

Două partide reprezentate în Parlament la data constituirii organelor electorale nu au delegat membri reprezentanți în consiliile electorale de circumscripție și birourile electorale ale secțiilor de votare.

Alegătorii domiciliați în regiunea transnistreană și în unele localități din partea dreaptă a râului Nistru, aflate sub controlul organelor secesioniste, vor vota în continuare în secții de votare speciale în teritorii controlate de organele constituționale. CEC nu a constituit consilii electorale de circumscripție pentru teritoriile menționate.

Acest proiect este susținut financiar și tehnic de Organizația pentru Securitate și Cooperare din Europa (OSCE), Ambasada Statelor Unite ale Americii, Fundația Est-Europeană din resursele acordate de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida/Asdi), Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei, Fondului Național pentru Democrație (NED), Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin intermediul Fundației Eurasia. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Varianta integrală a raportului în limba română, este disponibilă [aici](#).

Nota: pentru informații suplimentare contactați Departamentul

RAPORT nr.1 Monitorizarea referendumului republican constituțional din 5 septembrie 2010

